

مصطفی توقیفی

کرونا تازه کاروبار مردم عادی را خوابانده بود که بازار «لیموترش» و «زنجبیل» حسابی داغ شد، قیمت لیموترش تازه به کیلویی ۴۰هزار تومان رسید و قیمت زنجبیل تازه به کیلویی ۹۰هزار تومان و شبکه‌های اجتماعی را پر کردنداز آگهی «پیشگیری از کرونا با لیموترش و زنجبیل و...»، سپس نوبت به الکل رسید، به شوینده‌ها، به ماسک، به برخی مایحتاج اولیه، به هر چیزی که می‌شد اسمش را گذاشت «حیاتی»، باید برای امید به «زنده‌ماندن»، چیزهایی را چندین برابر قیمت واقعی شان بخریم، واز میان ما مردم، آن‌هایی که دستشان به دهانشان نمی‌رسد فقط نظاره‌گرند، نظاره‌گر لیموترش، زنجبیل، الکل، ماسک، شوینده، مایحتاج اولیه زندگی؛ تا آن‌هایی که دستشان به دهانشان می‌رسد، انبارهایشان را پر کنند و آن‌هایی که تیغشان می‌برد، جیب‌هایشان را، و ما مردمی که دستمان به دهانمان نمی‌رسد، تنها قبرستان‌ها را پر می‌کنیم. و حالا نوبت سوداگران جدید رسیده: پیش‌فروش واکسن و داروی کرونا، بازار سیاه دارو، توره‌ای خارجی واکسیناسیون. این گزارش، مروری است بر یک سال بازی با جان مردم، توسط آن‌ها که «جان» را فقط برای خود دوست دارند.

● معجزات ضد کرونا

به‌طور اتفاقی، گذرم به مجتمعی تجاری در چهارراه شهدا افتاده‌است. در طبقه پایین فروشگاه کوچکی که نوشت افراز و هدایای «فرهنگی» می‌فروشد، چند برگ تبلیغاتی که بر در و دیوار فروشگاه چسبانده، از ما دعوت می‌کند جلوتر از همه کشورهای جهان، داروی «ضد کرونا» را تهیه و استفاده کنیم: «داروی امام کاظم(ع) برای درمان کرونا». از فروشنده درباره قیمت و چندوچون این محصول می‌پرسم. پسر جوان پاسخ می‌دهد: «قیمتش با توجه به اندازه بسته‌بندی فرق می‌کند؛ کوچک‌ها ۶۵ هستند و بزرگ‌ها ۱۰۰ تومان.» درباره ویژگی‌های درمانی و نحوه مصرف که می‌پرسم، جواب می‌دهد: «این‌ها را باید خود حاج آقا بگویند. اگر نیم‌ساعتی تشریف داشته باشید، خودشان می‌ایند.» حاج آقا البته نه پزشک هستند، نه داروساز، و نه عطار و طبیب سنتی. آقایی با پیراهن سفید بلند و محاسن مرتب که «داروی امام کاظم» را معجونی می‌داند که از «طب سنتی» و «حادث» کشف شده و «بهترین درمان برای انفلوآنزا و کرونا» است و «اصلا معجزه می‌کند»، «معجزه»ای که ممکن است به قیمت

جان مردم تمام شود. از این ادعاها هم کم نیست؛ دست‌کم در گشت‌وگذار ما در اطراف شهر، دو مورد در محله مصلی و یک مورد در طلاب مشاهده شد، البته در عطاری‌ها و تبلیغات درشت در پشت شیشه‌ها. طرف دیگر شهر هم از این «معجزات» دور نمانده‌است، فروشنده یک مغازه عطاری در حوالی بولوار وکیل آباداعامی‌کند که در ماه‌های اخیر در برخی رسانه‌ها اعلام شده است که داروهای گیاهی، مجوز درمان کرونا در کشور ادریافت کرده‌اند، علیرضا رضایی قهرودی، رئیس اتحادیه عطاری‌های تهران، این موضوع را تکذیب کرده‌است: «عطاری‌ها اجازه ندارند بدون مجوز، دارویی را برای درمان کرونا به مردم بدهند. برای درمان کرونا هیچ کسی بدون مجوز دانشگاه طب سنتی یا وزارت بهداشت اجازه فروش داروی این زمینه برنام‌های دارد باید به دانشگاه طب سنتی یا وزارت بهداشت مراجعه کند و مجوز مربوطه را بگیرد. تاجایی که ما اطلاع داریم تاکنون نیست، آنچه در «بازار سیاه کرونا» خودنمایی

می‌کند، فروش محصولات به‌ظاهر دارویی با قیمت گزاف است که تنها نامی از «طب سنتی» را یدک می‌کشند و نسبیتی دقیق هم با حکمت معصومان(ع) ندارند، چیزی که در نهایت نه‌تنها اقتصاد و سلامت، که باورهای مردم را نیز در معرض آسیب جدی قرار می‌دهد. در این‌باره در حالی‌که در ماه‌های اخیر در برخی رسانه‌ها اعلام شده است که داروهای گیاهی، مجوز درمان کرونا در کشور ادریافت کرده‌اند، علیرضا رضایی قهرودی، رئیس اتحادیه عطاری‌های تهران، این موضوع را تکذیب کرده‌است: «عطاری‌ها اجازه ندارند بدون مجوز، دارویی را برای درمان کرونا به مردم بدهند. برای درمان کرونا هیچ کسی بدون مجوز دانشگاه طب سنتی در فروش داروهای این زمینه برنام‌ای دارد باید به دانشگاه طب سنتی یا وزارت بهداشت مراجعه کند و مجوز مربوطه را بگیرد. تاجایی که ما اطلاع داریم تاکنون

هیچ داروی گیاهی درباره درمان کرونا قطعیّت نداشته و مجوز نگرفته‌است. دنیا توانسته‌ست داروی این بیماری را کشف کند؛ یک مغازه‌دار چطور می‌خواهد این کار را انجام دهد! گفته شده که در آینده ممکن است از تلفیق گیاهان دارویی و داروهای شیمیایی بتوان داروی مفیدی برای این بیماری ساخت اما تاکنون داروی خاصی مجوز نگرفته‌است.»

● بازار داغ داروهای تقلبی

اوضاع در «بازار سیاه» داروهای شیمیایی هم چندان بهتر نیست؛ اگر تهران یک «ناصر خسرو» دارد که روی حکیم ناصر خسرو را سفید کرده است، مشهد هم «پنجراه» پایین خیابان را دارد که کافی است یک دور اطراف میدان آن بزنید تا چند نفر سراغتان بیایند و به‌خصوص اگر لباس مرتب‌تری به‌تن داشته باشید، زیر پوشتان سر و چندسال‌های مایکاپ غلیظ خلیجی است که هم هست، ... هم هست.» و بعد که می‌فهمند دنبال

آغاز احتکار؛ سیر و لیمو!

زدیم، آدرس این چهارپنج نفر را دادیم و انبارهای آن‌ها را اعلام کردیم؛ در همان هفته لیموترش را کیلویی ۳۰ هزار تومان در میدان میوه و تره‌بار فروختند و ظرف سه روز همه‌انگسی انبارهای آن‌ها را هم گرفتیم و توزیع کردیم و همین‌الان قیمت لیموترش در میدان ۱۷هزار تومان است

و تا ۱۵هزار تومان فروخته می‌شود.» رئیس اتحادیه بارفروشان ادامه داد: «قوه قضائیه به ما اجازه نداده است، وگرنه اسامی این چند نفر متخلف را اعلام می‌کردیم، و در چنین وضعیتی کسی اجازه سودجویی ندارد.»

پس از ایمن

صحت‌ها بود که

برای چند روز معدود،

این سؤال سر زبان‌ها افتاد که آن پنج‌نفر واقعا چه کسانی هستند و چرا دولت و قوه قضائیه نمی‌توانند جلو آن‌ها بایستند یا حداقل نام آن‌ها را اعلام کنند؟ اصغر یآوری، عضو هیئت‌مدیره اتحادیه بارفروشان میدان مرکزی میوه و تره‌بار، در گفت‌وگو با باشگاه خبرنگاران جوان، بخشی از این چری را چنین پاسخ داد: «در حال حاضر بار لیموترش و لیموشیرین در انحصار پنج تا شش نفر است و علی‌رغم آنکه اسامی این افراد را به اداره تعزیرات، وزارت صمت و اداره اطلاعات جهرم گزارش دادیم، اراده‌ای برای برخورد وجود ندارد.»

را یگانسی،

صحت‌ها بود که

سازمان

روایت شهرآرا از بازار سیاه درمان کووید۱۹ و سودجویی سوداگران در سال سیاه کرونا

به نام ابتلا

به کام احتکار

طرح تبلیغ مصطفویانگشا شهرآرا

چیز مهم‌تری هستی گل از گلشان یشکفد که: «همه‌چی هست. بیا دنبالم.» ناصر، که سنش از ۴۰سال تجاوز نمی‌کند، یکی از این فروشنده‌های داروهای تقلبی است که من را پشت سر خودش به یکی از دالان‌های خیابان نواب در نزدیکی حرم می‌کشاند؛ «صف این‌هایی که از جنوب آورده‌اند و عراقی‌ها مشتری خودم هم هستند. هر چه بخواهند برایشان جور می‌کنم و آخر سر هم یک دانه از این قرص‌ها می‌اندازند بالا و تمام. هم درمان می‌کند و هم کار واکسن را می‌کند.» قیمت؟ «صورتی‌هایش از آن طرف امده، مطمئن مطمئن، دانه‌ای یک تومن. این سفیدها را عراقی‌ها نمی‌خرند، فکر نکنم به کارت بیاید، دانه‌ای ۲۵۰.» امثال ناصر (که دوستانش به او می‌گویند «ناصرسیا») البته در همه‌جای شهر پیدا می‌شوند. ناصر سیاه بولوار...، مشهد، خانم جوان سی‌وچندسال‌های مایکاپ غلیظ خلیجی است که در داروخانه‌ای خصوصی کار می‌کند. پشت شیشه

تعزیرات حکومتی، گفته بود: «در استان فارس طی بازرسی انجام‌شده از یک سردخانه واقع در شهر شیراز، بیش از ۲۵تن لیمو به ارزش بیش از ۲میلیارد و ۵۰۰میلیون ریال کشف شد که به قصد گران‌فروشی و سودجویی اخیاف و از عرضه آن در بازار امتناع شده بود که دستور فروش لیموها در میادین میوه و تره‌بار به نرخ عادلانه صادر شده و برای این سردخانه نیز تشکیل پرونده شده و جهت رسیدگی به شعبه ویژه رسیدگی به تخلفات احتکار ارجاع شده‌است.» رایگانی گفته بود: «رئیس بارفروشان تهران اعلام کرد که اسم پنج‌نفر از متخلفان لیموترش و لیموشیرین به قوه قضائیه اعلام شده‌است، اما بعد از پیگیری‌های انجام‌شده مشخص شد در تاریخ ۱۲فروردین، رونوشتی به سازمان تعزیرات ارسال شد که در آن نرخ‌نامه برج ۸تا ۱۱ مرسوب به لیموترش و لیموشیرین درج شده است و اسم و آدرسی از متخلفان نیست.» او گفت: «روز گذشته قوه قضائیه اعلام کرد که هیچ اسمی از متخلفان به این ارگان نیز ارائه نشده‌است»

حسن صدیق، رئیس اتحادیه میوه و تره‌بار مشهد،

داروخانه، مانند بسیاری دیگر از داروخانه‌های خصوصی، نوشته‌است: «در این مکان داروی کرونا به‌فروش نمی‌رسد.»، نوشته‌ای که به نظر پیامی دوگانه برای مخاطب دارد: «داروی کرونا وجود دارد. کمی بیشتر سعی کنید به آن می‌رسید!» برای رسیدن به این پیام پنهان، باید دقایقی با فروشنده هم‌صحبت شویم تا در نهایت شماره‌ای را روی برگه بنویسد و به دستمان بدهد: «آقای دکتر... شاید بتوانند کمکتان کنند؛ یک تعداد... از آلمان برای خانواده‌شان آورده بودند.» این بازار سیاه وقتی بیشتر قابل توجه می‌شود که بدانیم رسانه‌های مختلف و کسانی که از سر ناچاری در پی خرید این داروها افتاده‌اند، قیمت هر واحد از داروهای بازار سیاه کرونا را ۳۰۰ تا ۵۰۰میلیون تومان اعلام می‌کنند. خبرگزاری تسنیم از فروش داروی «رمدسیویر» در ناصر خسرو به قیمت ۳۵میلیون تومان گزارش داده است و اینکه «رسیدیگی به این موضوع توسط نهادهای نظارتی و بهداشتی به باد فراموشی سپرده شده و هیچ برخوردی با فروشنندگان قاچاقی داروی تقلبی کرونا دیده نمی‌شود و افراد آذانه اقدام به فعالیت در این حوزه می‌کنند و پول هنگفت و کلانی برای فروش داروی تقلبی به جیب می‌زنند.» و دانشگاه علوم پزشکی درباره وضعیت فروش این دارو در بازار سیاه مشهد بیانیه داده‌است: «داروی رمدسیویر موجود در بازار سیاه تقلبی بوده و توسط افراد سودجو به فروش می‌رسد، بنابراین داروی موجود در بازار آزاد مورد تأیید سازمان غذا و دارو نیست و مردم از تهیه آن اکیداً خودداری کنند.» علی روحبخش، مدیر نظارت بر داروی دانشگاه علوم پزشکی مشهد، نیز تیرماه امسال گفته بود: «نرخ مصوب داروی رمدسیویر یک میلیون و ۳۰۰هزار تومان است و سایر داروهای که مدعی درمان کرونا باشند، بی‌اعتبار هستند. با توجه به شرایط کنونی، بیماری کرونا و بی‌تابی برخی بیماران که دنبال راه‌حلی سریع برای درمان خود با بستگانشان و حتی به‌دنبال جلوگیری از ابتلا به کرونا هستند، عده‌ای فرصت‌طلب نیز پیدا می‌شوند تا با ارائه داروهای تقلبی و گاهی فاسد و بسیار پرخطر، از موقعیت مردم سوءاستفاده کنند. فقط داروی رمدسیویر از سوی ما تأیید شده‌است و با توجه به آغاز تولید بومی آن، خوشبختانه تب داروهای تقلبی فروکش کرد و این دارو در بازار سیاه تا ۵۰میلیون تومان هم فروخته می‌شد، اما اکنون قیمت رسمی آن یک میلیون و ۳۰۰هزار تومان اعلام شده‌است.»

نیز با تأیید این گرانی‌ها مدعی شد: «این افزایش قیمت‌ها مربوط به عرضه کرده‌گان خرد در شهر نیست، بلکه عرضه‌کنندگان اصلی در میدان میوه و تره‌بار مشهد به گران‌فروشی این محصولات اقدام کرده‌اند.»

بالبین حال، مهدی مقدسی، کارشناس مسئول بازرسی و رسیدگی به شکایات سازمان صمت استان، در این‌باره گفت: «از ساعات اولیه‌ای که زمزمه‌هایی مبنی بر گران‌شدن برخی میوه‌ها در بازار مشهد به‌دلیل شیوع بیماری کرونا شنیده می‌شد، بازرسان سازمان صمت باهدف برخورد با هر گونه احتکار و امتناع از عرضه میوه وارد عمل شدند و در نتیجه روز گذشته با هدف اجرای همین طرح ۱۰۰تن لیموترش احتکاری از یکی از سردخانه‌های مشهد کشف شد. پس از انجام بررسی‌ها مشخص شد د تبهه از کشورهای همسایه باهدف گران‌فروشی این اقدام را انجام داده بودند و قرار بر این شد که این محموله امروز با دستور قضایی با نظارت سازمان صمت و با هدف تنظیم قیمت، بین خردفروشی‌های شهر مشهد توزیع شود.»

نوبت آخر؛ تجارت سیاه

هر چه از آغاز قسه پر غصه کرونا جلو آمدم، شهروندان بیشتر و بیشتر متوجه بی‌ثربودن تا تأثیر اندک محصولات شدند که به‌عنوان پیش‌گیرنده به آن‌ها قالب می‌شد؛ در عوض نگرانی مردم از طولانی‌شدن همه‌گیری کرونا، افزایش تعداد متوفیان کرونا در میان خانواده‌های شهروندان، و خبر ابداع دارو با توزیع جهانی واکسن کرونا، بازار سیاه دوا و درمان را رونق داده‌است: بازار سیاهی که اکنون به بازار سیاه گران‌تری به نام «توره‌ای خارجی تزریق واکسن کرونا» رسیده است، تورهایی که اگر چه با پیگیری نهادهای دولتی و قضایی دست‌کم در سطح تبلیغات رسانه‌ای و شهری خبری از آن‌ها کسب‌وکار خود را زیر پوست شهر ادامه می‌دهد تا اқشار پرر آمد جامعه را به تزریق واکسن واقعی و تقلبی در ترکیه و کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس به گزاف‌ترین قیمت‌ها تشویق کند. سیاه‌کاران بازار سیاه کرونا، برای همه طبقات اقتصادی جامعه، برنامه‌ای چیده‌اند، و حالا که طبقات پایین و متوسط اقتصادی را تا نهایت امکان فقیر تر کرده‌اند، برنامه‌های تازه‌تر خود را برای قشر مرفه جامعه تدارک می‌بینند.

باید برای امید به «زنده‌ماندن»، چیزهایی را چندین برابر قیمت واقعی‌شان بخریم، واز میان ما مردم، آن‌هایی که دستشان به دهانشان نمی‌رسد فقط نظاره‌گر لیموترش، زنجبیل الکل، ماسک شوینده، مایحتاج اولیه زندگی؛ تا آن‌هایی که دستشان به دهانشان نمی‌رسد، انبارهایشان را پر کنند و آن‌هایی که تیغشان می‌برد، جیب‌هایشان را، و ما مردمی که دستمان به دهانمان نمی‌رسد، تنها قبرستان‌ها را پر می‌کنیم

ماسک نایاب شد

هنوز پرده از نشود تبلیغاتی دلالان لیمو و سیر برای سوداگری بزرگشان فرو نیفتاد بود، که روزنامه‌ها تیر زدن: «ماسک نایاب شد.» ماسک‌هایی که به گفته رضا عمیدی (تولیدکننده)، در گفت‌وگو با شهرآرا «هزینه تولیدشان ۴۰ تا ۱۰۰ تومان و در بهترین کیفیت آن ۲۰۰ تومان است.» ناگهان نه‌تنها با قیمت‌های چند هزار تومانی و نمونه‌های پیشرفته‌تر چندهزار تومانی به فروش رسیدند، بلکه مانور رسانه‌ای و تبلیغاتی داخلی و خارجی بر اهمیت فوق‌العاده آن در کاهش مرگ‌ومیرها، عمده همان ماسک‌های موجود در حال تولید را هم روانه انبارهای احتکار فرصت‌طلبان کرد.

۱۵بهمن سال گذشته بود که روزنامه شهرآرا در گزارشی با عنوان «تب ماسک» به بازار مشهد رفت و گزارش کرد که قیمت ماسک در مراکز توزیع کالای پزشکی در خیابان چمران مشهد بیش از ۲۰۰درصد افزایش یافته‌است. چند روز بعد اغلب داروخانه‌ها محلول ضد عفونی را هم تمام کرده بودند. این موضوع حتی اعتراض داروخانه‌ها را نیز به همراه داشت. مسئول یکی از داروخانه‌های شبانه‌روزی در محدوده مرکز شهر که حاضر نشد نامی از او در گزارش به میان آوریم، به شهرآرا گفت: «محلول غذا و داروی دانشگاه علوم پزشکی مشهد باید روز پنجشنبه سستاد بحران تشکیل می‌داد و این سستاد نیاز بازار به محصولات بهداشتی را مدیریت می‌کرد. وی افزود: در مشهد کارگاه‌های تولیدی ماسک وجود دارد. همچنین در خراسان رضوی حداقل سه کارخانه تولید محلول‌های ضد عفونی وجود دارد که می‌توانند به‌اندازه کافی، محصول تولید و راهی بازار کنند.» مسئول یک داروخانه دیگر نیز در گفت‌وگو با شهرآرا اعلام کرد: بازرسی و نظارت بر بازار و همچنین مدیریت

کیفری به‌احتی امکان پذیر است؛ زیرا هر کسی

